

WEIL, Jiří. *Život s hvězdou*. 1.vyd. Praha: Nakladatelství ELK, 1949. 213 s.

Román Jiřího Weila „*Život s hvězdou*“ nám představuje životní podmínky židovského společenství válečného období v prostoru velkoměsta, z pohledu bývalého bankovního úředníka Josefa Roubíčka.

Josef Roubíček žil před válkou průměrným životem, jehož jedinou vadou byla snad jen nemožnost řádného naplnění vztahu s vdanou paní Růženou. S počátkem války se najednou ocitá v prostředí absurdních nařízení, strachu a osamění a často na svůj dříve bezstarostný život vzpomíná. To se projevuje i ve stylu vyprávění příběhu, jehož dějová linie je vystavěna chronologicky, zatímco zpočátku pravidelně prostupující a s postupem děje se vytrácející retrospektivní rovina vzpomínek na poměr s Růženou je, stejně jako úvahové pasáže, navázána nahodile, zpravidla tak, aby asociačně korespondovala s aktuálně probíhajícím dějem.

V románu je, zejména popisným způsobem, zachyceno období dvou let, ve kterém se střídají etapy deprese a letargie (většinou podzim a zima, období transportů) s etapami nadšení a příčinlivé aktivity (typicky jaro a léto, období zahrádkářské sklizně), přičemž v dramatičtějších částech děj graduje, aby v klidnějších částech gradace opět opadala. Autor s oblibou užívá symbolu a metafor, přibližně od poloviny díla je to například často se opakující metafora cirkusu. V kapitole XVI. je rozebíráno téma lidské naděje, které považuji za jedno ze stěžejních témat díla. Je nadnesena otázka její funkce, která může mít příznivý dopad na život, ale i destruktivní vliv na racionální rozhodování člověka (s. 135 ...„A lidé si myslí vždy, že je naděje, i když stojí nad vykopaným hrobem“...). Celým dílem pak prostupuje myšlenka neschopnosti jedince – Josefa Roubíčka - vzepřít se řádu a jednat na úkor vlastní pohodlnosti, neboť považuje za jednodušší vymlouvat se na nepříznivé podmínky okolí, než vzít život do vlastních rukou. Tento přístup se zlomí až ve chvíli, kdy si hlavní hrdina uvědomí, že již nemá co ztratit (věci se zbavil, blízké ztratil), smíří se sám se sebou i se smrtí a rozhodne se převzít odpovědnost za svou budoucnost (s. 210 ...„Tehdy, když dohořivaly v kamnech poslední zbytky škrabanic, jimiž mělo být vymazáno jméno Josef Roubíček, jsem pochopil, že není a nebude již nikdy Josefa Roubíčka, který chtěl kličkovat, uhýbat, vykrotit se, jen aby se mohl vyhnout svobodě.“...)

Přestože se autorovi, myslím, podařilo vytvořit velmi plastický obraz doby a nastínit spoustu jevů pro ni určujících, jakými byly například posunuté hranice lidskosti a priorit (s. 130 ...„Se mnou se žena rozvedla, dala se k nim, ale stále jí vadí, že jsem naživu. Vyčítají jí to. Vzkázala mi, že by bylo nejlépe, kdybych se zabil.“...), pocit stísněnosti a na druhé straně radost z maličkostí, na základě modelových příkladů, mám za to, že tyto příklady jsou pouze doplňkovou kulisou hlavní osy příběhu, ve kterém nejde ani tolik o vlastní děj, jako o určité duševní prozření hlavního hrdiny.

Dílo je podle mě výjimečné tím, že přináší pohled na všední život židů za války a jejich každodenní problémy v podrobnostech, v jakých s nimi může být zřejmě obeznámen pouze autor, který totéž prožil. Neznám však natolik dobře životopis Jiřího Weila, abych si troufla posoudit, zda některé příběhy uvedené v knize nesou autobiografické prvky, či ne. Jako celek knihu hodnotím kladně a oceňuji zejména to, že předkládá mnoho nových pohledů na zcela obyčejné věci.